

การพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยส่งเสริม
 เยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์
 ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่
 DEVELOPMENT OF SKILLS AND TEACHER NETWORKS FOR CREATING SAFE
 AND CREATIVE MEDIA PROMOTING PSYCHOLOGICAL HEALING FOR
 CHILDREN AND YOUTH IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS AFFECTED BY THE
 RECENT SURGE OF VIOLENCE IN THE SOUTHERNMOST PROVINCES OF
 THAILAND

สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร, สุไรยา นhire*, รุ่งโรจน์ ขอบหวาน, มูฮัมหมัดราพีร์ มะเก็ง,
 ธีรวิษ จาปรัง และ अबดุลคอลลิก อรรอฮิมีย

โรงเรียนเรี้าห์มานียะห์, มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี,
 นักวิจัยอิสระ, มหาวิทยาลัยฟาฏอนี และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Surachai Vaivanjit, Suraiya Nire*, Rungroj Chorbwhan, Muhummudrapee Makeng,
 Teerawat Japrang and Abdulkhalig Arrohimee

Rahmaniyah School, Fatoni University, Prince of Songkha University Pattani Campus,
 Independent researcher, Fatoni University and Prince of Songkha University Pattani Campus

*Corresponding Author E-mail : Suraiya.2f@gmail.com

(วันที่รับบทความ : พฤศจิกายน 22, 2566 ; วันที่แก้ไขบทความ : ธันวาคม 22, 2566 ; วันที่ตอบรับบทความ : ธันวาคม 27, 2566)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหาทักษะทางด้านการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) พัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยส่งเสริมเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่ให้แก่คุณครู และ 3) สร้างเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บนโลกออนไลน์เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อสันติภาพ/สันติสุข กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และสภานักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า

1. การพูดคุย การสื่อสาร ตลอดจนการสร้างสื่อเพื่อช่วยเยียวยาจิตใจ ครูไม่สามารถสร้างการดึงดูดให้นักเรียนมีความรู้สึกลึกซึ้งภาพความทรงจำในเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ ที่ผ่านมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้การสื่อสารโดยใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเพื่ออธิบายต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการปลอบประโลมจิตใจ

2. หลังการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อ ครูมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาทักษะ โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลัง 3.79 (S.D.= 0.72) และค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อน 3.61 (S.D. = 0.87) แสดงว่าการพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ช่วยพัฒนาทักษะด้านทักษะการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครู ด้านการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และด้านเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์บนโลกออนไลน์ของครูในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ได้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. ความพร้อมที่ครูและโรงเรียนสามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี แต่ด้วยระบบการในการบริหารจัดการของแต่ละโรงเรียนที่มีข้อจำกัดอาจดำเนินการไปไม่ราบรื่นมากนัก ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายจึงขึ้นอยู่กับรูปแบบของการหนุนเสริมทางการศึกษาในโรงเรียน ที่เน้นในเรื่องของแลกเปลี่ยนและการเป็นที่ปรึกษา และการเป็นผู้ฝึก (Coaching) ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งจะนำมาสู่ประโยชน์ของการสร้างเครือข่ายของครูทั้งในแง่ของการมีทักษะชีวิต การคิดเชิงบวก การมีผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับฟังที่ดี

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะ, เครือข่ายครู, เด็กและเยาวชน, สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์, จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

The research aims to 1) investigate the communication skills challenges faced by teachers in the southern border provinces, 2) develop communication skills and create safe and creative media to promote psychological healing for children and youth in schools affected by the new wave of violence in the southernmost provinces of Thailand and 3) establish a teacher network for disseminating safe and creative media in the southern border provinces online, serving as a central platform to support educational communities for peace and happiness. The target groups include school managers/directors, teachers, and student councils. The research methodology involves data collection through document synthesis, in-depth interviews, group discussions, and questionnaires, and statistical analysis will use Frequency, Percentage, and Mean values.

The study findings reveal that :

1) In terms of communication and media creation for psychological healing, teachers were unable to create compelling experiences for students to remember various events. Most schools primarily used religious teachings to explain and comfort students in the face of challenging situations.

2) After the development of communication skills and media production, teachers showed an improvement, with an average score increasing from 3.61 (S.D. = 0.87) before development to 3.79 (S.D. = 0.72) after development. This indicates that the skills and teacher network development in creating safe and creative media contributed to enhancing necessary communication skills for teachers, media production skills, and the teacher network for disseminating safe and creative media online for teachers in schools affected by the situation, aligning with the research hypotheses.

3) Teachers and schools demonstrated good readiness for implementation. However, the management systems of each school, constrained by limitations, may lead to less smooth implementation. The success of network creation depends on the educational support model in schools, emphasizing exchange, mentoring, and coaching, leading to the benefits of creating a teacher network in terms of life skills, positive thinking, and having good counselors and listeners.

Keywords : Skills Development, Teacher Networks, Children and Youth, Creating Safe and Creative Media, Southernmost Provinces of Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากรายงานสรุปสถิติเหตุการณ์ความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ พบว่า ในช่วงเดือน มกราคม พ.ศ.2547 ถึง ธันวาคม 2564 พบว่า จำนวนเหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีทั้งหมด 21,328 ครั้ง และมีจำนวนผู้บาดเจ็บล้มตาย จำนวน 20,898 คน โดยแบ่งเป็นจำนวนผู้บาดเจ็บ จำนวน 13,584 คน และจำนวนผู้เสียชีวิต จำนวน 7,314 คน (Jitpiromsri, S., 2022)

จำนวน	การสูญเสีย
จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรง	21,328 ครั้ง
จำนวนผู้บาดเจ็บ	13,584 คน
จำนวนผู้เสียชีวิต	7,314 คน

ความรุนแรงและสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ปะทุเป็นจุดระเบิดในปี 2547 และต่อเนื่องมาถึงปัจจุบันในปี 2565 นับเป็นเวลา 18 ปีเต็ม ปีนี้ถือเป็นปีที่ 19 แล้ว ในระยะหลังดูเหมือนข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ภาคใต้จะเบาบาง อันที่จริงเหตุการณ์ก็ดูเหมือนจะลดลงจริง ๆ แต่ปัญหาก็กังไม่หายไป ในพื้นที่เองแม้สถานการณ์จะดูสงบลงมากกว่าเดิมแล้ว การเกิดเหตุการณ์มากขึ้นในช่วงปี 2564 แสดงว่ายังมีสิ่งผิดปกติซ่อนเร้นอยู่ที่รอวันแต่ระเบิดขึ้นมาถ้าไม่ทำความเข้าใจให้ดี (Jitpiromsri, S., 2022) และจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นยังชี้ให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมยังคงมีอย่างต่อเนื่องและเป็นกลุ่มคนที่หลายหน่วยงานมักมองข้ามในการช่วยเหลือ

แก้ไข เยียวยาและพัฒนาโดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมา ความใกล้ชิดกับเหตุการณ์ความไม่สงบของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบกับการขาดการดูแลที่มีประสิทธิภาพจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารความรุนแรงผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชน ถือเป็นโอกาสเสี่ยงเป็นอย่างยิ่งในการแปรเปลี่ยนเยาวชนจากผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงเป็นผู้ใช้ความรุนแรง ทั้งนี้กลุ่มที่ใช้ความรุนแรงที่มุ่งหวังจะใช้เยาวชนมาเป็นกำลังสำคัญได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเผยแพร่แนวคิดที่ไม่ดีต่อการนำเสนอสื่อสู่ภายนอก เพราะสื่อเป็นอิทธิพลของสื่อที่แพร่กระจายไปสู่ทุกประตูบ้าน อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต ที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยปลายนิ้วสัมผัส เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ โดยที่สื่อเหล่านี้มักมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความรุนแรง อาชญากรรม ความขัดแย้ง และเรื่องราวทางเพศอยู่เสมอ จนทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกที่โลภนี้เต็มไปด้วยความรุนแรง ความขัดแย้ง ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การตื่นตระหนกต่อสื่อ โดยเฉพาะหากเนื้อหาในสื่อแสดงให้เห็นถึงตัวละครเอกในเรื่องที่มีอำนาจ มีชัยชนะเหนือผู้อื่นได้ด้วยการใช้พลังกำลัง หรือความรุนแรงเท่านั้น ผู้ชมก็จะถูกปลูกฝังให้มีความรู้สึกที่โลภที่นำเสนอในสื่อคือโลกที่แท้จริง และผู้ชนะคือผู้ใช้ความรุนแรง ซึ่งเด็กและเยาวชนยังมีประสบการณ์ชีวิตน้อยมาก จึงถูกบ่มเพาะโดยไม่รู้ตัว สุดท้ายจะคล้อยตามและเชื่อตามที่สื่อนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างง่ายดาย

จากผลจากการศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบและระบบนิเวศสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยเยียวยาส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ของ Vaivanjit, S., et al. (2019) ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2561 ที่ผ่านมา ได้มีการเสนอข้อเสนอแนะจากการศึกษารูปแบบและระบบนิเวศสื่อภายในสถานศึกษาอันเปราะบางจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ฯ เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการช่วยเยียวยาส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีระบบ มิใช่เป็นเพียงการแก้ไขแต่จะมีส่วนช่วยป้องกันระยะยาวของการสร้างเด็กและเยาวชนผ่านสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่ควรจะเป็น แต่เพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่ ซึ่งหมายถึงสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขการพูดคุยเจรจา สันติภาพ/สันติสุข ของทางรัฐไทยกับขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี (Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani : BRN) ที่มีเป้าหมายตามข้อตกลงไม่ทำร้ายเป้าหมายอ่อน เช่น โรงเรียน สถานที่ทางราชการ โรงพยาบาล ตลอดจนความพยายามที่จะเชิญชวนให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกรอบการเจรจาในการพูดคุยเจรจา สันติภาพ/สันติสุข และจากรายงานผลของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Jitpiromsri, S., 2022) ชี้ว่า แม้ว่าจำนวนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งจะสูงขึ้น แต่เป้าหมายของการก่อเหตุความรุนแรงที่มีเป้าหมายต่อพลเรือนซึ่งไร้อาวุธหรือเป้าหมายอ่อนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 65 ของจำนวนผู้บาดเจ็บล้มตาย และในปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 52 ของจำนวนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนว่าแม้เหตุการณ์จะเพิ่มขึ้น แต่แนวโน้มการก่อเหตุที่มีต่อพลเรือนหรือเป้าหมายลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในทางกลับกันสัดส่วนของเป้าหมายของผู้ที่ถืออาวุธก็เพิ่มสูงขึ้นไปด้วยในเวลาเดียวกัน

และที่สำคัญต้องเฝ้าระวังวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง พร้อมการสร้างระบบนิเวศสื่อในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการออกแบบสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยเยียวยาส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา กลไกสำคัญในข้อเสนอคือ การพัฒนาเครือข่ายครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีเครื่องมือทักษะในการทำหน้าที่เพื่อช่วยสร้างเกราะป้องกันและช่วยเหลือเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนที่ยังคงอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงได้

ผลการศึกษาจากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นที่ผ่านมายังชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการสื่อในโรงเรียนเพื่อให้ความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ การบริหารจัดการให้มีนิเวศสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์บริเวณโรงเรียนจึงมีความสำคัญ ทั้งในรูปแบบบุคคลที่ใช้งานสื่อและวิธีการในการใช้สื่อ ตลอดทั้งการมีกลไกในการทำงานของสื่อภายในโรงเรียน ที่สามารถเป็นสื่อกลางและสร้างผลกระทบเชิงบวกในชุมชน ซึ่งเด็กในแต่ละคนของโรงเรียนมีความหลากหลายในการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากกรอบนอกพื้นที่ และครูมีส่วนสำคัญในการอธิบายข้อเท็จจริงในของสื่อสารมีความหลากหลายเหล่านั้น จากการสะท้อนของผู้ร่วมเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากงานวิจัยดังกล่าว ชี้ให้เห็นอีกว่า

“ครูจะมีหน้าที่ในการอธิบายและมีหน้าที่ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน ซึ่งวิธีของการบริหารจัดการในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งจุดนี้แหละที่ครูต้องมีวิธีการสอน นำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกัน และการนำเสนอสื่อหรือการบริหารจัดการสื่อก็เช่นเดียวกัน”

“ครูต้องเก่งในเรื่องสื่อสารกับเด็กนักเรียน... จากผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนดังนั้นการรับรู้ในพื้นที่จะต้องสร้างความเข้าใจเรื่องของการดูแลสุขภาพจิตให้ครู”

ฉะนั้น การจัดการสื่อ Social Media ควรจะมีกระบวนการในการจัดการสื่อ และเข้าใจในการเข้าไปช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบในส่วนของผู้ปกครองหรือนักเรียน จำเป็นต้องเรียนรู้ควบคู่กับการสร้างทักษะในการจัดการสื่อ เพราะทักษะในการรับสื่อจะสามารถสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดภาพความทรงจำ ฉะนั้นครูควรมีทักษะการพูดที่ไม่ไปกระตุ้นภาพจำของเด็กให้กลับมาอีกครั้ง ครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยดูแลเยียวยาจิตใจเด็ก เพื่อให้เกิดเป้าหมายใหม่ที่ทำนายสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งก่อให้เกิดความท้าทายให้เด็กเรียนรู้และลบสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดในอดีต หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเขา

พื้นที่ที่มีความขัดแย้งที่ไม่สามารถกล่าวได้เลยว่า ทิศทางที่เป็นจริงของสื่อที่ผู้คนในพื้นที่ที่รับมาบริโภคนั้น ไม่ได้มีความจริงเพียงชุดเดียว แต่เป็นการกระจายของสื่อที่หลากหลาย จึงไม่อาจรู้เลยว่าสื่อทางใดที่เป็นข้อมูลจริง หรือเท็จ เพราะปัจจุบันทุกคนสามารถเป็นตัวแทนของสื่อที่สามารถกระจายข่าวสารผ่านสมาร์ตโฟนตนเองได้เป็นอย่างดี และบุคคลที่รับข้อมูลก็มีความรวดเร็วในเรื่องของการกด Like กดแชร์ จนไม่ได้ผ่านกระบวนการไตร่ตรองมากนัก โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารความรุนแรงในพื้นที่

การอธิบายความขัดแย้งในรูปแบบที่สวยงาม หรือในรูปแบบขาวดำ สำหรับเด็กแล้วความรู้ในเรื่องดังกล่าวเด็กอาจจะไปยังไม่ถึง และไม่รู้ว่าเท็จจริงเหล่านั้นเป็นอย่างไร เด็กไม่มีความละเอียดอ่อนของเหตุการณ์นั้นว่าอย่างไรสังเกตได้จากเด็กบางกลุ่มถูกสอนมาว่า กลุ่มนี้คือกลุ่มเดียวกัน และกลุ่มนี้คือกลุ่มที่ต่างกัน จะเห็นได้ว่าเมื่อเด็กคนหนึ่งเจอหรือพบเห็นทหารก็จะคิดว่าเป็นคนอันตราย ซึ่งคำสอนดังกล่าวจะถูกซ่อนนัยยะของความขัดแย้งอยู่ ซึ่งจำเป็นต้องมีสื่อที่เป็นกลางในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจระหว่างกันในพื้นที่ของสถานการณ์อันเปราะบางของความขัดแย้งเช่นนี้ นั่นก็คือ การสร้างและพัฒนาเครือข่ายครูในพื้นที่ ด้วยเหตุผลเพราะว่า

“ครูมีหน้าที่ในการอธิบายด้วยชุดความรู้ใหม่ ๆ ที่แตกต่างสามารถแยกแยะการบริโภคสื่อในพื้นที่ที่มีความแตกต่างได้ ต้องอธิบายให้เห็นว่า เบื้องหลังของการนำเสนอสื่อในรูปแบบต่าง ๆ นั้นเป็นอย่างไร”

เรามีอาจปฏิเสธได้ว่า การสื่อสารในยุคดิจิทัลที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ก็ส่งผลกระทบทางลบได้อย่างมากมายต่อผู้ใช้ที่ยังขาดความรู้เท่าทัน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน อาทิ การล่อลวงผ่านช่องทางออนไลน์ การบริโภคเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมขาดการกลั่นกรอง การละเมิดสิทธิ์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม มีการสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง การติดสื่อตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงผู้ใหญ่นำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต สุขภาพกายและปัญหาทางสังคม ดังนั้น ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อในยุคดิจิทัล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเพิ่มพูนความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ให้แก่ประชาชน (Oranop na Ayutthaya, C., 2017)

สอดคล้องกับความเห็นของคุณหมอเพชรดาว โตะมีนา อดีตผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตที่ 12 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เยาวชน และครอบครัวจากภัยพิบัติที่เกิดจากความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร ที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ไว้ว่า มีเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประสบเหตุถูกยิงขณะอยู่ในห้องเรียนเมื่อ 3 ปีที่แล้ว คณะทำงานเพิ่งพบว่า เด็กต้องได้รับการเยียวยาด้านจิตใจ ก่อนหน้านั้นเด็กมาโรงพยาบาลหลายครั้งด้วยอาการหายใจไม่ออก พอหายดีก็กลับบ้าน โดยทางบ้านไม่ได้ให้ข้อมูลว่าเด็กมีอาการเห็นภาพหลอนว่ามีคนเดินตาม และต้องเปลี่ยนโรงเรียนหลายครั้งเพราะเด็กบ๊อบเพื่อนเพราะคิดว่าจะเข้ามาทำร้าย ซึ่งหากเด็กไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ก็จะส่งผลกระทบต่ออนาคตของเด็ก เพราะเด็กจะคุ้นชินหรือฝังใจกับเหตุการณ์ความรุนแรง เต็บโตเป็นผู้ใหญ่ พวกเขาจะกลายเป็นผู้ที่ลงมือใช้ความรุนแรงเสียเอง (Tohmeena, P., 2013)

ความใกล้ชิดกับเหตุการณ์ความไม่สงบของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบกับการขาดการดูแลที่มีประสิทธิภาพจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารความรุนแรงผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชน ถือเป็นโอกาสเสี่ยงเป็นอย่างยิ่งในการแปรเปลี่ยนเยาวชนจากผู้ได้รับ

ผลกระทบจากความรุนแรงเป็นผู้ใช้ความรุนแรง ทั้งนี้กลุ่มที่ใช้ความรุนแรงที่มุ่งหวังจะใช้เยาวชนมาเป็นกำลังสำคัญได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเผยแพร่แนวคิด ดังปรากฏในข่าวสารต่าง ๆ

ขณะที่งานศึกษาของ Phothisat, C. (2012) ได้เน้นย้ำถึงปัจจัยป้องกันปัญหาสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงที่ใช้อาวุธ ได้แก่ ความผูกพันกับผู้เลี้ยงดู (Attachment Relationships) การช่วยเหลือประคับประคองจิตใจจากผู้เลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย โดยพบว่า ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมช่วยลดความรุนแรงของปัญหาอารมณ์และส่งเสริมความสามารถทางสังคม (Social Functioning) จากการศึกษาในต่างประเทศพบว่า ครอบครัวที่มีปัญหา ด้านความสัมพันธ์และใช้ความก้าวร้าวรุนแรง ทำให้เด็กขาดการประคับประคองจิตใจจะสัมพันธ์กับอาการโรคเครียดหลังเกิดเหตุการณ์สะเทือนขวัญ ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและประคับประคองจิตใจเด็กในสถานการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งสุขภาพจิตของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำหน้าที่ดังกล่าวของครอบครัว การศึกษานี้พบว่า เด็กที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ระหว่างเกิดเหตุการณ์รุนแรงจะสัมพันธ์กับอาการโรคเครียดหลังเกิดเหตุการณ์สะเทือนขวัญ เช่นเดียวกับการศึกษาอื่น เนื่องจากเด็กไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือประคับประคองจิตใจระหว่างและหลังเกิดเหตุการณ์จากพ่อแม่ซึ่งเป็นคนที่เด็กผูกพันและไว้วางใจ ความสัมพันธ์ของปัจจัยดังกล่าวกับอาการโรคเครียดหลังเกิดเหตุการณ์สะเทือนขวัญ แสดงให้เห็นว่า Supportive Relationship มีบทบาทสำคัญต่อการป้องกันผลกระทบด้านจิตใจจากเหตุการณ์ความรุนแรงในเด็กและวัยรุ่น

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยส่งเสริมเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่” จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์จะช่วยเยียวยาส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีระบบและเครือข่ายที่สามารถหวังผลได้ในระยะยาวต่อพื้นที่ มิใช่เป็นเพียงการแก้ไขแต่จะมีส่วนช่วยป้องกันระยะยาวของการสร้างเด็กและเยาวชนผ่านสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่ควรจะเป็น

งานวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับครู การสร้างเครือข่ายครู ในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ช่วยส่งเสริมเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่ เพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่ที่ต้องเฝ้าระวังวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง พร้อมการสร้างระบบในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนสังคมที่เรียกว่า “ชุมชนทางการศึกษาแห่งสันติภาพ”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาทักษะทางการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. พัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยส่งเสริมเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่ให้แก่คุณครู
3. สร้างเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บนโลกออนไลน์เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อสันติภาพ/สันติสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาทักษะทางการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย		กิจกรรม		ผลที่ได้
1. เตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินโครงการวิจัย โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนงานแต่ละคน	→	1.ประชุมเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินโครงการวิจัย โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ	→	รับรู้ถึงความเข้าใจในโครงการ และการทำความเข้าใจ รับผิดชอบต่อ
2. การศึกษาสภาพปัญหาทักษะทางการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสังเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	→	2. โดยการสังเคราะห์เอกสาร 3. การสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู สภานักเรียน	→	สภาพปัญหาทักษะทางการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษสภาพปัญหาทักษะทางการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้มีการลงพื้นที่สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ครูโรงเรียนละ 2 คน และสภานักเรียน โรงเรียนละ 3 คน จำนวน 6 โรงเรียนคือ 1) โรงเรียนบ้านบาเจาะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา 2) โรงเรียนอุดมศาสนวิทยา อ.เมืองยะลา จ.ยะลา 3) โรงเรียนแสงพระที่ปวิทยามูลนิธิ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 4) โรงเรียนซอลีฮียะห์ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี 5) โรงเรียนบุกิตประชานุบาล อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส 6) โรงเรียนนรินทร์วิทยา อ.เมืองนราธิวาส จ.นราธิวาส

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ในประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย กล่าวคือ การศึกษสภาพปัญหาทักษะทางการสื่อสารจำเป็นสำหรับครู การพัฒนาทักษะการสื่อสาร และสร้างเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ต่อการเยียวยาจิตใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด และการสนทนากลุ่ม โดยการเตรียมความพร้อมผู้วิจัยได้มีการติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และกระบวนการ เตรียมความพร้อมทีมผู้ช่วยเก็บข้อมูล และนัดวันเวลาตามที่กลุ่มตัวอย่างสะดวก และดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในประเด็นการวิจัยกล่าวคือ ศึกษาสภาพปัญหาทักษะทางการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ด้วยการตีความและนำมาเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมกับเอกสารงานที่ได้มีการสังเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการพร้อมไปกับการเก็บรวบรวมแต่ละครั้งและหลังการเก็บข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสรุปพร้อมเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยส่งเสริมเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่ให้แก่คุณครู

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย		กิจกรรม		ผลที่ได้
1. การทดลอง Pre-Test การพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	→	1. ทดลอง Pre-Test การพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	→	การพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

2. การจัดกิจกรรม Workshop พัฒนาทักษะให้กับกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่ม ได้แก่ ครูช่วยครูผู้บริหาร	→	2. การจัดกิจกรรม Workshop พัฒนาทักษะให้กับกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่ม ได้แก่ ครูช่วยครูผู้บริหาร	→	- ครูได้พัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจ
3. การทดลอง Post-Test การพัฒนาทักษะและครูช่วยครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	→	3. ทดลอง Post-Test การพัฒนาทักษะและครูช่วยครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	→	การพัฒนาทักษะและครูช่วยครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระลอกใหม่ให้แก่คุณครู โดยใช้วิธีการทดลอง Pre-Test การจัดกิจกรรม Workshop และการทดลอง Post-Test เพื่อการพัฒนาทักษะและครูช่วยครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วยครูแต่ละโรงเรียนแบ่งเป็นดังนี้ คือ 1) ครูในโรงเรียนบ้านบาเจาะ จำนวน 4 คน 2) ครูในโรงเรียนอุดมศาสตร์วิทยา จำนวน 4 คน 3) ครูในโรงเรียนแสงพระที่ปวิทยามูลนิธิ จำนวน 4 คน 4) ครูในโรงเรียนซอลีฮียะห์ จำนวน 4 คน 5) ครูโรงเรียนบุกิตประชาอุปถัมภ์ จำนวน 4 คน และ 6) ครูในโรงเรียนนรีรัตนวิทยา จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 24 คน

สำหรับเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ในประเด็นการการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่ให้แก่คุณครู ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน จำนวน 6 โรงเรียน รวมเป็นจำนวน 24 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของครูในการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิธีการทดลอง Pre-Test จัดกิจกรรม Workshop พัฒนาครู และการทดลอง Post-Test

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในประเด็นเกี่ยวกับการการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระลอกใหม่ให้แก่คุณครู จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครือข่ายครูในการเผยแพร่ สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บนโลกออนไลน์เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อสันติภาพ/สันติสุข

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย		กิจกรรม		ผลที่ได้
1. สร้างเครือข่ายครูในการเผยแพร่ สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บนโลกออนไลน์เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อสันติภาพ/สันติสุข	→	1. การจัดกิจกรรม Workshop กับภาคีเครือข่าย ประกอบด้วยครูแกนนำร่วมพัฒนาทักษะนักวิชาการด้านสื่อ นักวิชาการกรมสุขภาพจิต	→	เครือข่ายครูในการเผยแพร่ สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บนโลกออนไลน์เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อสันติภาพ/สันติสุข

2. จัดเวทีนำเสนอผลในพื้นที่ เพื่อสร้างการรับรู้และขยายพลังเครือข่ายครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ฯ	→	2. จัดเวทีนำเสนอผลในแต่ละโรงเรียน ทั้ง 6 โรงเรียน	→	สร้างพลังการรับรู้และขยายพลังเครือข่ายครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ฯให้เห็นเป็นรูปธรรม
---	---	---	---	--

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครือข่ายครูในการเผยแพร่ สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ บนโลกออนไลน์เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อสันติภาพ/สันติสุข โดยใช้วิธีการการจัดกิจกรรม Workshop กับภาคีเครือข่าย ประกอบด้วยครูแกนนำร่วมพัฒนาทักษะ นักวิชาการด้านสื่อ นักวิชาการกรมสุขภาพจิต และจัดเวทีนำเสนอผลในแต่ละโรงเรียน ทั้ง 6 โรงเรียน เพื่อสร้างพลังการรับรู้และขยายพลังเครือข่ายครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เห็นเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย สภานักเรียนโรงเรียนละ 3 คน ครูแกนนำโรงเรียนละ 2 คน ผู้บริหารโรงเรียน ๆ ละ 1 คน กลุ่มวิชาชีพด้านสื่อและกลุ่มวิชาการ จำนวน 7 คน และนักวิชาการกรมสุขภาพจิต จำนวน 3 คน รวมเป็นทั้งหมด 46 คน

สำหรับเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการการสนทนา และจัดเวทีนำเสนอผลในแต่ละโรงเรียน ทั้ง 6 โรงเรียน ในประเด็นการสร้างพลังการรับรู้และขยายพลังเครือข่ายครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ฯ ที่เห็นเป็นรูปธรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาใช้วิธีการสังเคราะห์ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและเวทีนำเสนอผลในแต่ละโรงเรียน ทั้ง 6 จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ด้วยการตีความและนำมาเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมกับเอกสารงานที่ได้มีการสังเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการพร้อมไปกับการเก็บรวบรวมแต่ละครั้งและหลังการเก็บข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสรุปพร้อมเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1) สภาพปัญหาทักษะทางการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ครูในพื้นที่ยังขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์สอนและมีขีดความสามารถไม่กล้าอยู่ในพื้นที่ การเดินทางเข้าไปในเขต ติดตาม ประเมินผลทำได้น้อย การที่หน่วยบริหารไม่สามารถเข้าถึงโรงเรียน จึงนำมาสู่ผลกระทบที่รุนแรงทั้งในด้านความมั่นคงและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ทั้งยังมีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะเดิม ๆ ทำให้พลังงานของการสอนหนังสือเริ่มลดน้อยลง โดยเฉพาะในเรื่องการสร้างกิจกรรม สันทนาการกับเด็กนักเรียน การจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียน เมื่อมีการพูดถึงการส่งเสริมเยียวยาจิตใจเด็ก ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ที่ครูในโรงเรียนได้สัมผัส ที่ผ่านมากูได้มีการเข้ารับการอบรมในเรื่องการเยียวยาจิตใจเด็กที่ได้รับผลกระทบ แต่เมื่อกลับจากการอบรมก็ไม่สามารถช่วยขยายในเรื่องการส่งเสริมเยียวยาจิตใจเด็กนักเรียนมากนัก ที่ผ่านมากูได้ทำการสำรวจแบบประเมินทางด้านสุขภาพจิต แต่ก็ก็เป็นเพียงแค่การสำรวจโดยที่ไม่ได้สานต่อหรือส่งเสริมการเยียวยาทั้งกับเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบมากนัก นอกจากนี้ยังได้มีการส่งเสริมในเรื่องการให้ทุนการศึกษาให้กับกลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบ และเด็กกำพร้าที่พ่อแม่เสียชีวิต

สำหรับในเรื่องเทคนิควิธีการเยียวยาจิตใจเด็กนั้นครูเองก็มีข้อจำกัดในการพูดคุย การสื่อสาร ตลอดจนการสร้างสรรคสื่อเพื่อช่วยเยียวยาจิตใจ เพราะครูไม่สามารถสร้างการดึงดูดให้นักเรียนมีความรู้สึกถึงความทรงจำในเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ ที่ผ่านมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้การสื่อสารโดยใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเพื่ออธิบายต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการปลอบประโลมจิตใจซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำกันเองภายในโรงเรียน สำหรับทักษะที่จำเป็นต่อการเยียวยาจิตใจเด็กและเยาวชน คือ ครูควรมีทักษะที่จำเป็นเฉพาะด้าน กล่าวคือ ทักษะในการสร้างแรงจูงใจกับเด็ก ทักษะการสื่อสารเพื่อให้เด็กสามารถพูดคุยกับครูได้ในทุกประเด็น ทักษะการดึงดูดความสนใจ และทักษะในด้านการสร้างสรรคสื่อเพื่อช่วยเหลือเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชน

2) การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่ช่วยส่งเสริมเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

การพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ Pre-Test และ Post-Test ทั้ง 3 ประเด็นหลักคือ 1) ด้านทักษะการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครู 2) ด้านการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ 3) ด้านเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์บนโลกออนไลน์ ในจำนวนครูที่เป็นแกนนำของโรงเรียนที่เข้าร่วมพัฒนาทักษะ จำนวน 24 คน พบว่า หลังการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อ ครูมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาทักษะโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลัง 3.79 (S.D.= 0.72) และค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อน 3.61 (S.D. = 0.87) แสดงว่าการพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ช่วยพัฒนาทักษะด้านทักษะการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครู ด้านการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และด้านเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์บนโลกออนไลน์ของครูในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ได้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

กระบวนการพัฒนาทักษะครูเพื่อส่งเสริมैयाวจิตใจเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ครูมีการพัฒนาทักษะผ่านกระบวนการด้วยการศีกษาของด้วยตนเอง การได้รับสนับสนุนจากโรงเรียน และจากเครือข่ายในการหนุนเสริม โดยมีขั้นตอนกระบวนการต่อไปนี้

1) หลักการในการพัฒนาทักษะของครูในลำดับแรกคือ การเพิ่มเติมความรู้ในเรื่องการैयाวจิตใจด้วยตนเองผ่านกระบวนการความสามารถของตนเอง โดยเน้นทำงานให้เป็นในภาวะฉุกเฉินเพื่อการैयाวจิตใจ ดังนั้นการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ จึงมักเริ่มต้นจากการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ (Informal Learning) เช่น การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ (Learning by Doing) เป็นต้น

2) การพัฒนาทักษะในลักษณะที่เป็นทางการ โดยการผลักดันจากโรงเรียนในการเข้าร่วมการเรียนรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมैयाวจิตใจ เช่น กรมสุขภาพจิตที่ 12 มาให้การอบรม สัมมนา หรือการเรียนรู้พื้นฐานในการใช้เครื่องมือหรือแบบประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียนจากสถานการณ์ความรุนแรงได้

3) การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้วยการได้รับข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบว่ามีเรื่องใดบ้างที่ทำได้ดีแล้ว และมีเรื่องใดบ้างที่ควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการสร้างแรงจูงใจ การดึงดูดความสนใจ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องรับมือ

4) เมื่อมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการैयाวจิตใจเบื้องต้นแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ ต้องต่อยอดด้วยการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเพิ่มความสามารถैयाวจิตใจด้วยการสื่อสารทั้งทางตรง และทางอ้อมให้ดียิ่งขึ้นเสมือนเป็นการฝึกฝนทักษะอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการैयाวจิตใจ หรือเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการสื่อสารทั้งในรูปแบบออนไลน์ และออฟไลน์

5) ครูและเครือข่ายจำเป็นต้องสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องระหว่างโรงเรียน และเครือข่าย ประกอบด้วย สหวิชาชีพ องค์กรในระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ในลักษณะของการดูแลคนที่แตกต่างกันไป

6) สร้างความยั่งยืน การกำหนดระบบในการติดตามเคส ประเมินผล ส่งต่อเคสไปยังเครือข่ายสหวิชาชีพ ให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน โดยการใช้เครื่องมือทางด้านสาธารณสุขเข้ามากำหนดติดตามดูแลอย่างเป็นระบบ และที่สำคัญได้รับความน่าเชื่อถือทางวิชาการ

ฉะนั้น ครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมैयाวจิตใจเด็กและเยาวชน โดยมองว่าครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จำเป็นมีบทบาทเพิ่มเติม ทั้งในเรื่องของบริหารจัดการในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้เด็กปรับตัวได้เร็ว และการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ คัดกรอง ส่งต่อ พร้อมทั้งการสื่อสารให้พ่อ แม่ และผู้ปกครองเรื่องการดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ และการเข้าใจเด็กที่มีอาการในระยะแรก โดยการสังเกตและคัดกรอง และเื้อต่อการส่งต่อหากพบกรณีเด็กที่มีปัญหา เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีการทำงานเป็นเครือข่ายช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมกิจกรรมในลักษณะให้นักเรียนมีทักษะในการปรับตัวและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

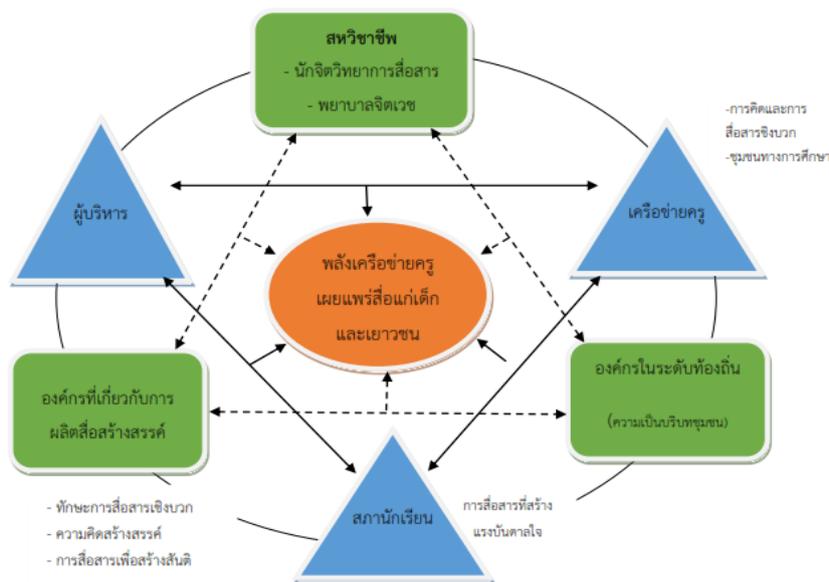
3) สร้างเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บนโลกออนไลน์เพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อสันติภาพ/สันติสุข

ด้วยศักยภาพที่ครูสามารถเข้าถึงได้ทุกคนในความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizens) ครู และภาคที่เกี่ยวข้องนับเป็นจุดแข็งที่เข้าถึงง่ายตรงกับการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อสันติภาพ/สันติสุข เพราะการทำสื่อ

สามารถกระจายไปทั่ว ยังมีสมาชิกในโรงเรียนมากมาย ยิ่งช่วยให้ขยายวงไปค่อนข้างจะครอบคลุม การสร้างเครือข่ายการผลิตสื่อของครูต้องมีวัตถุประสงค์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยควรเน้นสื่อเพื่อสันติภาพและสันติสุขเป็นเป้าหมายสุดท้าย หรือสื่อที่เกิดปลายทาง แต่เบื้องต้น คือ การเยียวยานักเรียนที่ประสบกับเหตุการณ์ความไม่สงบ เพราะฉะนั้นมองว่าการนำเอาหน่วยงานที่เขามีพลังแล้วมีเครือข่ายเข้ามาตั้งคนกลุ่มนี้มาแลกเปลี่ยน สร้างกิจกรรมด้วยกันหาเครือข่ายแล้วสร้างกิจกรรม คือ การให้ครูผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการเรียนรู้ด้วย การร่วมเรียนรู้กับสมาชิกเครือข่ายเน้นดำเนินงาน มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ผู้อำนวยการ และมีอาจารย์มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ Mentor ในรูปแบบการสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญในเรื่องของการลดภาระระหว่างการอบรมและทำการอบรมให้มีความหมาย เน้นในเรื่องของการแชร์ สร้างชุมชนการเรียนรู้อย่างมืออาชีพของครู กล่าวคือ ครูในโรงเรียนควรมีการที่ปรึกษา (Mentor) และเป็นผู้ฝึกสอน (Coaching) พร้อมกัน โดยให้ครูได้อยู่ภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงาน คล้ายกับกิจกรรมแม่ไก่ลูกไก่ เลือกจากเครือข่ายที่เราทำงานร่วมกัน ไม่ทิ้งภาระงานให้ครู ใช้วิธีการขยับทีละนิดและค่อย ๆ ปรับ พัฒนาไปเรื่อย ๆ ซึ่งเครือข่ายที่เข้ามาต้องมีความรู้ในการผลิตสื่อ และสามารถพัฒนาในส่วนที่ควรปรับ เมื่อครูใช้แล้วครูรับรู้เลยว่า สิ่งที่ย้ายไปคืออะไร อะไรบ้างที่ควรเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาต่อยอดได้ดี ที่สำคัญต้องไม่โยนภาระงานให้ครูรับผิดชอบเพียงอย่างเดียว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วม และเอื้อให้ครูมีความสะดวกในการนำไปใช้

รูปแบบการทำงานในลักษณะดังกล่าว ถือเป็นการสร้างพลังที่ดีและสามารถขยายเครือข่ายได้ต่อเนื่องอย่างไม่มีขอบเขต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (Concept) ในเรื่องของสื่อสร้างสรรค์พลังของเครือข่าย กล่าวคือชุมชนก็คือคนที่สำคัญที่สุด เพราะเด็กอยู่โรงเรียนแค่หนึ่งในสามแล้วชีวิตของเด็กอีกสองในสามที่อยู่ที่บ้าน และในระหว่างนั้นเด็กก็ต้องเรียนเหมือนเดิม บางครั้งให้ชุมชนเข้ามาอยู่ในกระบวนการตั้งแต่ต้น เนื่องจากมีเด็กที่ตกหล่นอีกจำนวนมากในแต่ละชุมชน ฉะนั้นกระบวนการต่าง ๆ ควรรับฟัง ศึกษาความต้องการ และความเหมาะสมของสื่อสำหรับเด็ก ครูอาจเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงไปสู่สิ่งที่กล่าวถึง โดยให้ผู้ที่มีความรู้ในการสร้างสื่อมาช่วยพัฒนา และที่สำคัญครูและเครือข่ายในการทำงานมีการประเมิน ใฝ่ระวัง และจัดประสบการณ์เพื่อเสริมศักยภาพ ทักษะและประสบการณ์ในการวิเคราะห์ตีความเชิงหลักการและเหตุผล รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพประกอบ โมเดลพลังเครือข่ายครูช่วยส่งเสริมเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพที่ 1 โมเดลพลังเครือข่ายครูที่ช่วยส่งเสริมเยียวยาจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากโมเดลพลังเครือข่ายครูที่ช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถอธิบายให้เห็นได้ว่า การทำงานของเครือข่ายครูเผยแพร่สื่อแก่เด็กและเยาวชนเน้นให้ความสัมพันธ์ของเครือข่ายภายในแต่ละโรงเรียนเป็นหลัก ทั้งในส่วนของผู้บริหารโรงเรียน ครูแกนนำช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชน และสภานักเรียน โดยที่ให้ผู้บริหารค้อยทำหน้าที่ในเรื่องของการสนับสนุนและส่งเสริมในเรื่องการैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในทุกสถานการณ์ ในขณะที่ครู ซึ่งทำหน้าที่ในเรื่องของการสอน การคิด การสื่อสารเชิงบวก และสร้างชุมชนแห่งการศึกษาภายในสู่ภายนอกโรงเรียน เช่นเดียวกับสภานักเรียนที่ค้อยการสื่อสารที่สร้างแรงบันดาลใจ โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบางของโรงเรียน

ขณะที่หน่วยงานหรือองค์กรภาคีเครือข่ายภายนอก ทั้งในส่วนของสวิชาชีพ องค์กรในระดับท้องถิ่น เช่น กองการศึกษาของ อบต. หรือ เทศบาล องค์กรที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ กลุ่มผู้นำศาสนา กลุ่มสตรีที่เป็นภาคีหนุนเสริมและช่วยเหลือจากภายนอกในประเด็นที่ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาขาดหายหรือไม่มีและต้องการให้เข้ามาร่วมสนับสนุน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนพบเจอ ทั้งกรณีของการैयाวจิตใจที่มีองค์กรสวิชาชีพเข้ามาให้ความรู้ และประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการส่งต่อเคสที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักและทางโรงเรียนไม่สามารถรับหน้าที่ได้ สวิชาชีพจึงเป็นเครือข่ายที่สำคัญของการช่วยส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ ในส่วนขององค์กรในระดับท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่เหมือนชุมชน ความเป็นบริบทชุมชน และความคงความจริงของพื้นที่และชุมชนในสร้างพื้นที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในแบบฉบับของชุมชน และถ่ายทอดความแบบอย่างที่ดีมาสู่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ขณะที่องค์กรที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อสร้างสรรค์ ซึ่งมีความรู้เฉพาะด้านในการสนับสนุนและส่งเสริมทักษะการสื่อสารเชิงบวก ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารเพื่อสร้างสันติแก่เครือข่ายครูแกนนำช่วยเหลือส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชน

อภิปรายผลการวิจัย

กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์สอนและมีขีดความสามารถไม่กล้าอยู่ในพื้นที่การเดินทางเข้าไปนิเทศ ติดตาม ประเมินผลทำได้น้อย การที่หน่วยบริหารไม่สามารถเข้าถึงโรงเรียนจึงนำมาสู่ผลกระทบที่รุนแรงทั้งในด้านความมั่นคงและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ทั้งยังมีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะเดิม ๆ ทำให้พลังงานของการสอนหนังสือเริ่มลดน้อยลง โดยเฉพาะในเรื่องการสร้างกิจกรรมสันทนการกับเด็กนักเรียน การจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียน เมื่อมีการพูดถึงการส่งเสริมैयाวจิตใจเด็กซึ่งเป็นความรู้ใหม่ที่ครูในโรงเรียนได้สัมผัส ที่ผ่านมาครูได้มีการเข้ารับการอบรมในเรื่องการैयाวจิตใจเด็กที่ได้รับผลกระทบ แต่เมื่อกลับจากการอบรมก็ไม่สามารถช่วยขยายในเรื่องการส่งเสริมैयाวจิตใจเด็กนักเรียนมากนัก ที่ผ่านมาครูได้ทำการสำรวจแบบประเมินทางด้านสุขภาพจิต แต่ก็ก็เป็นเพียงแค่การสำรวจโดยที่ไม่ได้สานต่อหรือส่งเสริมैयाวจิตใจแก่เด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบมากนัก นอกจากนี้ยังได้มีการส่งเสริมในเรื่องการให้ทุนการศึกษาแก่กลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบ และเด็กกำพร้าที่พ่อแม่เสียชีวิต สอดคล้องกับ Mahasuradej, A. (2018) ที่นำเสนอให้เห็นว่า ครูมีภาระงานมากไม่สมดุลกับการใช้เทคนิคการสอนคิดวิเคราะห์ในศตวรรษที่ 21 เวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาครูมีน้อยเกินไป ขาดการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูอย่างเพียงพอ ขาดการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง และคู่มือการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เข้าใจยาก โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาในทุกด้าน เช่น ควรกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาครูให้เหมาะสม ควรมีการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูอย่างเพียงพอ และควรส่งเสริมให้ครูจัดการสอนแบบทีมเพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ให้เด็ก

การพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ทั้ง 3 ประเด็นหลักคือ 1) ด้านทักษะการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครู 2) ด้านการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ 3) ด้านเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์บนโลกออนไลน์ พบว่า หลังการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อ ครูมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาทักษะโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลัง 3.79 (S.D.= 0.72) และค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อน 3.61 (S.D. = 0.87) แสดงว่า การพัฒนาทักษะและเครือข่ายครูในการสร้างสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ช่วยพัฒนาทักษะด้านทักษะการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครู ด้านการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และด้านเครือข่ายครูในการเผยแพร่สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์บนโลกออนไลน์ของครูในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ได้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Sainthong, L. and Techawattanasiridumrong, W. (2021) ที่ชี้ว่าแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ควรคือ 1) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในแต่ละภาคเรียนเพื่อนำผลการ ประเมินมาปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ 2) สร้างองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ปรับปรุงกระบวนการ เรียนการสอน 3) วัดและประเมินผล การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย 4) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 5) สร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดย อาศัยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร

ด้วยเหตุนี้ ครูและภาคีที่เกี่ยวข้องนับเป็นจุดแข็งที่เข้าถึงง่ายตรงกับการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษาเพื่อ สันติภาพ/สันติสุข เพราะการทำสื่อสามารถกระจายไปทั่ว ยังมีสมาชิกในโรงเรียนมากมาย ยิ่งช่วยให้ขยายวงไป ค่อนข้างจะครอบคลุม การสร้างเครือข่ายการผลิตสื่อของครูต้องมีวัตถุประสงค์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยควรเน้นสื่อ เพื่อสันติภาพและสันติสุขเป็นเป้าหมายสุดท้าย แต่เบื้องต้น คือการเยียวยานักเรียนที่ประสบกับเหตุการณ์ความไม่สงบ เพราะฉะนั้น มองว่าการนำเอาหน่วยงานที่เขามีพลังแล้วมีเครือข่ายเข้ามาดึงคนกลุ่มนี้มาแลกเปลี่ยน สร้างกิจกรรม ด้วยกัน หาเครือข่ายแล้วสร้างกิจกรรม คือ การให้ครูผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการเรียนรู้ด้วย การร่วมเรียนรู้กับสมาชิก เครือข่าย เน้นดำเนินงาน มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ผู้อำนวยการ และมีอาจารย์มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ Mentor ในรูปแบบการสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นพื้นที่กลางในการหนุนเสริมชุมชนทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญในเรื่องของ การลดภาระระหว่างกรอบและทำการอบรมให้มีความหมาย เน้นในเรื่องของการแชร์ สร้างชุมชนการเรียนรู้อย่าง มีอาชีพของครู กล่าวคือ ครูในโรงเรียนควรมีการที่ปรึกษา (Mentor) และเป็นผู้ฝึกสอน (Coaching) พร้อมกัน สอดคล้องกับ Khema, P. (2022). ที่กล่าวไว้ว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการ ศึกษาด้วยกระบวนการ Outward Mindset คือ

1) ด้านการฝึกอบรม พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ต้องการให้โรงเรียนมีการจัดฝึกในหลักสูตรที่ พัฒนาทัศนคติในการทำงานเชิงบวก ลำดับที่ 2 คือ ต้องการที่จะให้โรงเรียนจัดฝึกอบรมที่ทำให้ครูและบุคลากรทางการ ศึกษามีความรู้ทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานและส่งผลกระทบต่อทัศนคติที่ดีในการทำงาน และความต้องการ จำเป็น ลำดับที่ 3 คือ โรงเรียนจัดหลักสูตรการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดประโยชน์แก่โรงเรียน

2) ด้านการศึกษา พบว่า รายการมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทาง วิชาการ เพื่อให้บุคลากรทราบเกี่ยวกับรายละเอียดในการศึกษาต่อที่หลากหลาย ลำดับที่ 2 คือ โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้กับครูในการศึกษาต่อ และความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 คือ โรงเรียนสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการศึกษาต่อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการผลิตสื่อสร้างสรรค์ที่มาควบคู่กับการสื่อสารที่มีคุณภาพ การที่ครูมา อบรม ครูมาทำความเข้าใจถึงบทบาทของครูในลักษณะของพหุวัฒนธรรมส่งผลทำให้เกิดแง่คิดดี Positive Thinking ทั้งในเรื่องการใช้เวลาและความอดทน และทักษะชีวิต (Life Skill) ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การที่มีครู มีชุมชน เข้ามาร่วมมือ

2) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการศึกษาของชุมชน โดยการใช้ประโยชน์ทรัพยากรของโรงเรียนและชุมชนเป็น เจ้าของร่วมกันได้ ฉะนั้น สื่อทั้งหมดที่อยู่ในโรงเรียนคนในชุมชนสามารถที่เข้ามาเรียนรู้ได้คนในชุมชนสามารถนำไปใช้ ได้ ซึ่งจะนำมาสู่ชุมชนเข้มแข็งภายใต้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง

3) โรงเรียนควรมีการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการผลิตสื่อที่ช่วยในการเยียวยาจิตใจทั้งในกลุ่มเด็ก และเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในลักษณะวิธีการไม่ซับซ้อน เน้นในเรื่องของวิถีคิด (Mindset) และทัศนคติในเชิงบวก เข้าใจง่าย และที่สำคัญต้องสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่ใกล้ตัวของเด็กและเยาวชน มีบูรณาการเข้ากับบริบทของโรงเรียนหรือชุมชน และสิ่งสำคัญคือ การสื่อสารเพื่อสร้างสันติในกลุ่มเด็กและเยาวชนรุ่น ใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในบริบทที่แปรเปลี่ยนไปอย่างต่อเนื่อง สำหรับโรงเรียนที่ได้รับ ผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม อันจะนำไปสู่การ ช่วยเหลือเยียวยาจิตใจอย่างถูกต้องและทันที่

2. ควรมีการศึกษาการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- Jitpiomsri, S. (2022). **southern border provinces Pattani 2547-2564 : As we step into the year nineteen, where will peace take us in 2565 ?**. [Online]. Available : <https://deepsouthwatch.org/th/node/12816>. [2565, December 19].
- Khema, P. (2022). **Development of Potential with the Outward Mindset Activity Set of Teacher and Educational Personnel in Phichai School Under Phitsanulok Uttaradit**. Master of Education Independent Study in Educational Administration, Naresuan University.
- Mahasuradej, A. (2018). Development of Teachers for the 21st Century Learning Management of Kotchapuakanusorn School under The Bangkok Metropolitan. **Journal of Public Administration**, 1 (2), 26-37.
- Oranop na Ayutthaya, C. (2017). **Communication Literacy and Mobilization of Reform Agenda in Thai Society in the Digital Age**. Bangkok : Suthiparithat Journal.
- Phothisat, C. (2012). Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD) Symptoms in Children of Police Officers Working in the Unrest Areas of the Southern Provinces of Thailand. **Journal of the Psychiatric Association of Thailand**, 57 (3), 323-334.
- Saingthong, L. and Techawattanasiridumrong, W. (2021). Present the Guidelines for Developing Learning Management Skills of 21 Century Teacher in Primary Education Service Suphanburi Area Office 1. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**, 7 (2), 73-85.
- Tohmeena, P. (2013). Mental remedy for people affected by the unrest in the southernmost provinces of Thailand. **Journal of Mental Health of Thailand**, 21 (3), 171-184.
- Vaivanjit, S., et al. (2019). **Research Report on the Model and System of a Safe and Creative Media Environment for Healing and Promoting Good Mental Health among Children and Youth in Educational Institutions to Mitigate the Impact of Violence in the Southern Border Provinces**. Bangkok : Safe and Thai Media Fund.